

El gran fresc narratiu de Luigi Pirandello

Contes per a un any de Luigi Pirandello. Edicions de 1984.
Traducció de Joaquim Gestí. 400 pàg. / 21,90 €

DAMIÀ ALOU - 23/12/2017 - ARA LLEGIM

En unes lúcides pàgines sobre la seva obra, afirma Luigi Pirandello: “Quan algú viu, viu i no s’observa. Però si ho disposem tot perquè aquesta persona s’observi a l’acte de viure col·locant-li un mirall al davant, o es quedarà astorat pel seu aspecte i desviarà la mirada, o escopirà a la seva imatge o intentarà esclafar-la amb el puny. Resumint, que manifestarà el seu dolor. Aquesta manifestació de dolor és el meu teatre”.

Aquestes mateixes paraules les podríem aplicar als seus relats, on traspuja també aquesta incomoditat amb la pròpia vida, un desplaçament vital del que hauria de ser el nostre encaix dins l’ordre de les coses. Pirandello, que havia nascut el 1867 prop d’Agrigent, Sicília, va obtenir el premi Nobel de

literatura sobretot per la seva producció dramàtica, en la qual destaca *Sis personatges en cerca d'autor*, estrenada el 1921 -disponible en català a Comanegra- i que en certa manera presagia el teatre entre absurd i existencial de Beckett, Sartre o Ionesco. Els relats que componen aquest volum, seleccionats i traduïts per Joaquim Gestí, són una mostra de l'ambiciós projecte narratiu que va anar bastint Pirandello al llarg dels anys, que havia de comprendre 365 contes, un per cada dia de l'any, en 24 volums. Josep Pla, al pròleg, el defineix com un "realista glacial": "En la seva obra no hi ha més que passions [...] la lluita contra la solitud, contra la inseguretats". En tots els relats trobem el seu profund pessimisme i el disgust pel patiment i la confusió, que normalment resol amb un humor macabre i desconcertant. En un dels relats d'aquest volum, *La tragèdia d'un personatge*, revela Pirandello la seva estètica d'una manera que ens recorda enormement la seva obra teatral més emblemàtica. Comença dient: "Tinc el vell costum de donar audiència, cada diumenge al matí, als personatges dels meus futurs contes". És a dir: obre la porta a la vida a veure què li porta, i ell escolta "amb una santa paciència". Però també, diu: "No m'agrada que m'estafin". Tots els aspirants a personatges han d'estar a l'altura de les circumstàncies, fins i tot aquest doctor Fileno, que Pirandello descobreix en una obra mediocre, però que el fascina tant que el troba mereixedor d'una millor sort. I el mateix pensa el doctor Fileno, que l'intenta convèncer perquè li creï una obra al seu nivell tràgic i existencial. Però no tot és metaliteratura: Pirandello és un realista, un gran descriptor d'ambients i personatges, i aquests relats dibuixen un fresc exhaustiu i vital de la Itàlia del seu temps.